

§ 13 Ökat ansvar till servicenämnden för centrala upphandlingar - svar på remiss från Kommunstyrelsen

1.5.1.-616/2015

Stadsdelsnämndens beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Petra Gardos Ek m.fl.(M) och Maria Karlman Noleryd (L) lämnade ett särskilt uttalande.

Susanne Wicklund (C) lämnade ett ersätтарыttrande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2015.

Servicenämnden har sedan 2008 uppdrag av kommunfullmäktige att upphandla och förvalta ramavtal för olika avtalsområden. Dessa avtalsområden är centrala, vilket innebär att samtliga nämnder i stadens omfattas av dem.

Norrmalms stadsdelsnämnd har i detta ärende fått förslag på ytterligare avtalsområden där centralupphandling bör vara normalförfarande på remiss.

Förvaltningen ser positivt på en utveckling med utökad samordning av upphandlings- och inköpsfrågor i staden och ställer sig bakom ärendets förslag på fler avtalsområden som hanteras genom centralupphandling.

En centralisering av föreslagna avtalsområden ger möjlighet till samordningsvinster för staden som helhet. För nämnden innebär det framförallt en kvalitetssäkring av underlag samt lägre kostnader för hantering av egna lokala upphandlingar.

Förslag till beslut

Ordföranden Åsa Tillberg (V) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Petra Gardos Ek m.fl.(M) och Maria Karlman Noleryd (L) lämnade följande särskilda uttalande:

I ärendet om ökat ansvar till servicenämnden för centrala upphandlingar kan vi läsa att ett av de nya avtalsområden som föreslås är att ”Konsult uppföljandekontroll av etiska och sociala krav”.

Det är en mening som väcker farhågor och frågor då den rödgrönrosa majoriteten ämnar införa en arbetsmodell för ökad trygghet och rättssäkerhet på arbetsmarknaden i Stockholms stad, den så kallade vita jobbmodellen.

Vi delar uppfattningen att det är viktigt att motverka fusk och svartjobb samt att säkerställa goda arbetsvillkor för de leverantörer av varor och tjänster som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden och konkurrens på lika villkor ska prägla alla stadens upphandlingar.

Vi ställer oss undrande inför det faktum att kontrollen av att villkoren efterlevs enligt vita-jobbmodellen ska ske av de fackliga organisationerna, som därmed i Stockholms stads namn går in till företag för att genomföra en myndighetsutövning; att kontrollera företagen och därmed ges tillgång till företagets bokföring, löne- och personallistor. Det är redan idag en utmaning att upphandla verksamheter och insatser utan att riskera att snedvrیدا konkurrensen. Många företag uppger redan idag att det finns svårigheter att delta i offentliga upphandlingar och att de därför avstår. Vi ser också att flera mindre företag med få anställda inte har kollektivavtal idag, även om de erbjuder arbetsvillkor som är lika bra som – eller bättre än – kollektivavtal.

Med det här förslaget finns en stor risk att ännu färre småföretag har möjlighet eller vill medverka vid en upphandling. Vilket inte är en bra grund för jobbtillväxten eller staden då de flesta nya jobb växer fram i små företag. Dessutom riskerar det att hämma konkurrensen om endast ett fåtal större aktörer mäktar med att lämna anbud på offentliga upphandlingar. Det är sammantaget en utveckling som inte gynnar vare sig medborgarna, de upphandlande myndigheterna eller företagen.

Ska Stockholm stärka företagande är det inte den rätta vägen att göra det krångligare och dyrare att delta vid upphandlingar,

som dessutom ställer orimliga krav som går stick i stäv med lagstiftning och den svenska modellen.

Särskilt uttalande

Petra Gardos Ek m.fl.(M) lade även till följande stycke i sitt särskilda uttalande: Vi ställer oss ytterst tveksamma till att skärpa användningen av krav på kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor i de upphandlingar där detta är tillämpligt. Detta mot bakgrund av bland annat rådande upphandlingslagstiftning och EU-rätten. Det strider också mot EU:s grundläggande principer att vid offentlig upphandling kräva att en leverantör ska vara bunden av eller teckna ett kollektivavtal. Vi är av åsikten att det är viktigt att de krav staden ställer vid upphandlingar är av sådan karaktär att de inte omöjliggör för mindre företag att delta.

Ersättaryttrande

Susanne Wicklund (C) lämnade följande ersättaryttrande; Att staden centralt kan upphandla varor och tjänster som inte är verksamhets- eller nämndspecifika har många fördelar, både när det kommer till effektivitet och ekonomisk styrning. Det finns samtidigt skäl att fästa uppmärksamhet vid de risker som kan förknippas med en ökande centralisering av upphandlingarna. Därför är det önskvärt om hänsyn till nedanstående synpunkter tas vid den fortsatta beredningen av ärendet.

Det är för det första viktigt att en centralisering av upphandlingarna inte leder till förlängda ledtider eller tilltagande byråkrati och krångel inom stadens förvaltningar.

För det andra är det viktigt att begrunda konsekvenserna av ”att förfarandet med centralupphandling innebär att beslutet blir tvingande för stadens nämnder”, och att detta kan medföra betydande stelbenthet om centraliseringen av upphandlingarna blir för långtgående.

För det tredje är det av stor betydelse att fortsätta bevaka så att t.ex upphandlingar av livsmedel görs på ett sätt så att man kan ställa höga krav ur miljö- och kvalitetshänseende, men att man också kan upphandla närproducerat och av såväl stora som små producenter.

Slutligen finns all anledning att välkomna utökade möjligheter att ställa ambitiösa krav gällande miljöpåverkan och hållbarhet till följd av centrala upphandlingar.